KOMISSION TÄYTÄNTÖÖNPANOPÄÄTÖS (EU) 2020/1048,

annettu 15 päivänä heinäkuuta 2020,

paikalla tuotetusta typestä koostuvia biosidivalmisteita koskevan luvan antamisen sallimisesta Itävallalle kulttuuriperinnön suojelemiseksi

(tiedoksiannettu numerolla C(2020) 4724)

(Ainoastaan saksankielinen teksti on todistusvoimainen)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon biosidivalmisteiden asettamisesta saataville markkinoilla ja niiden käytöstä 22 päivänä toukokuuta 2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 528/2012 ([1]) ja erityisesti sen 55 artiklan 3 kohdan,

on kuullut pysyvää biosidivalmistekomiteaa,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Asetuksen (EU) N:o 528/2012 liitteeseen I sisältyvät tehoaineet, joilla on ympäristön taikka ihmisten tai eläinten terveyden kannalta suotuisammat ominaisuudet. Kyseisiä tehoaineita sisältäville valmisteille voidaan siksi antaa lupa yksinkertaistetulla menettelyllä. Typpi sisältyy asetuksen (EU) N:o 528/2012 liitteeseen I sillä rajoituksella, että sitä käytetään vain rajoitettuina määrinä käyttövalmiissa kanistereissa.

(2) Typpi on hyväksytty käytettäväksi tehoaineena valmisteryhmään 18, hyönteismyrkyt, kuuluvissa biosidivalmisteissa asetuksen (EU) N:o 528/2012 86 artiklan nojalla ([2]). Typestä koostuville biosidivalmisteille lupaehtojen mukaisesti käytettynä on myönnetty lupia useissa jäsenvaltioissa, muun muassa Itävallassa; valmisteet toimitetaan kaasupulloissa ([3]).

(3) Typpeä voidaan tuottaa myös paikalla (*in situ*) ympäröivästä ilmasta. Paikalla tuotettu typpi ei nykyisin kuulu unionissa käytettäväksi hyväksyttyihin aineisiin, eikä se sisälly asetuksen (EU) N:o 528/2012 liitteeseen I eikä sitä ole lisätty komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 1062/2014 ([4]) liitteessä II olevaan luetteloon tehoaineista, jotka ovat mukana biosidivalmisteissa olevien vanhojen tehoaineiden tarkastusohjelmassa.

(4) Itävalta toimitti 26 päivänä kesäkuuta 2019 asetuksen (EU) N:o 528/2012 55 artiklan 3 kohdan nojalla komissiolle hakemuksen kyseisen asetuksen 19 artiklan 1 kohdan a alakohdasta poikkeamiseksi ja pyysi, että sen sallittaisiin antaa lupa ympäröivästä ilmasta paikalla tuotetusta typestä koostuville biosidivalmisteille kulttuuriperinnön suojelemiseksi, jäljempänä 'hakemus'. Itävalta toimitti 3 päivänä syyskuuta 2019 päivätyllä kirjeellä tarkempia tietoja paikalla tuotetun typen käyttämisestä museoissa ja sopivien vaihtoehtojen puuttumisesta.

(5) Monenlaiset haitalliset organismit hyönteisistä mikro-organismeihin voivat vahingoittaa kulttuuriperintöä. Tällaisten organismien esiintyminen voi johtaa asianomaisen kulttuuriesineen menettämiseen, ja lisäksi siitä aiheutuu riski kyseisten organismien leviämisestä lähellä oleviin muihin kulttuuriesineisiin. Ilman asianmukaista käsittelyä esineille voisi aiheutua peruuttamatonta vahinkoa, mikä vaarantaisi vakavasti kulttuuriperinnön säilymisen.

(6) Paikalla tuotettua typpeä käytetään luomaan pysyviin tai tilapäisiin suljettuihin käsittelytelttoihin tai -kammioihin kontrolloitu ilmakehä, jonka happipitoisuus on hyvin alhainen (anoksia), haitallisten organismien torjumiseksi kulttuuriperintöön kuuluvissa esineissä. Typpeä erotetaan ympäröivästä ilmasta ja pumpataan käsittelytelttaan tai -kammioon, jossa ilman typpipitoisuus nostetaan noin 99 prosenttiin, minkä seurauksena happi syrjäytyy lähes kokonaan. Käsittelyalueelle pumpattavan typen kosteus säädetään käsiteltävän esineen edellyttämälle tasolle. Haitalliset organismit eivät säily hengissä käsittelytelttaan tai -kammioon luoduissa olosuhteissa.

([1]) EUVL L 167, 27.6.2012, s. 1.

([2]) Komission direktiivi 2009/89/EY, annettu 30 päivänä heinäkuuta 2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/8/EY muuttamisesta typen lisäämiseksi tehoaineena liitteeseen I (EUVL L 199, 31.7.2009, s. 19).

([3]) Luettelo hyväksytyistä valmisteista on saatavilla osoitteessa https://echa.europa.eu/fr/information-on-chemicals/biocidal-products

([4]) Komission delegoitu asetus (EU) N:o 1062/2014, annettu 4 päivänä elokuuta 2014, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 528/2012 tarkoitetusta kaikkien biosidivalmisteissa käytettyjen vanhojen tehoaineiden järjestelmällistä arviointia koskevasta työohjelmasta (EUVL L 294, 10.10.2014, s. 1).

(7) Itävallan toimittamien tietojen mukaan paikalla tuotetun typen käyttö näyttää olevan ainoa tehokas haitallisten organismien torjuntamenetelmä, jota voidaan käyttää museoiden kokoelmissa, näyttelyissä ja kulttuuriperintökohteissa oleviin kaikenlaisiin materiaaleihin ja materiaaliyhdistelmiin vahingoittamatta niitä ja joka tehoaa kaikkiin tunnettuihin kulttuuriperinnön kannalta haitallisiin organismeihin niiden kaikissa kehitysvaiheissa.

(8) Anoksiaan perustuva menetelmä eli muunneltu tai kontrolloitu ilmakehä sisältyy standardiin EN 16790:2016 ”Conservation of cultural heritage – Integrated pest management (IPM) for protection of cultural heritage”, ja sen mukaan anoksian aikaansaamiseen käytetään yleisimmin typpeä.

(9) Myös muita menetelmiä haitallisten organismien torjumiseksi on olemassa, kuten käsittely alhaisessa lämpötilassa, lämpökäsittely ja kosteuden suhteen kontrolloitu lämminilmakäsittely. Lisäksi voidaan käyttää muita biosidivalmisteiden tehoaineita. Itävallan mukaan kaikissa näissä menetelmissä on kuitenkin rajoituksia, sillä ne voisivat aiheuttaa vahinkoa tietyille materiaaleille käsittelyn aikana, ja siksi mikään niistä ei yksinään sovellu kaiken tyyppisten materiaalien ja materiaaliyhdistelmien käsittelyyn.

(10) Itävallan toimittamien tietojen mukaan on useita esineitä, joiden käsittelyyn termiset prosessit eli kylmä- tai lämpökäsittelyt eivät sovellu. Sellaisia ovat esimerkiksi maalaukset, vaha-, öljy- tai proteiinipohjaiset moniväriset esineet, liimatut esineet, nahka- tai pergamenttiesineet, valokuvamateriaalit, uudet käsittelemättömät puuesineet, äskettäin restauroidut esineet ja vetojännityksen alaiset esineet. Lisäksi laajentumisesta aiheutuva mekaaninen rasitus voi aiheuttaa vaaraa useista eri materiaaleista valmistetuille herkille esineille materiaalien erilaisen lämmönjohtavuuden ja lämpölaajenemisen vuoksi.

(11) Hakemuksesta käy ilmi, että muita tehoaineita sisältävien biosidivalmisteiden, joita on saatavilla Itävallan markkinoilla, käyttö voi muuttaa esineitä kemiallisesti ja saattaa vahingoittaa esineitä materiaalien herkkyydestä riippuen.

(12) Toteuttaessaan tuhoojien integroitua torjuntaa kulttuuriperinnön suojelemiseksi museot myös pyrkivät luopumaan vaarallisempien tehoaineiden käytöstä.

(13) Hakemuksessa olevien tietojen mukaan pulloissa toimitettavan typen käyttö ei ole museoille ja kulttuuriperintökohteille sopiva vaihtoehto, koska siihen liittyy käytännön hankaluuksia. Pulloihin mahtuva pieni määrä edellyttää säännöllisiä kuljetuksia ja erillisiä säilytystiloja. Hakemukseen sisältyvien tietojen mukaan myös eräiden historiallisten museorakennusten lattioiden pistekuorma saattaisi ylittyä vaadittavan pullomäärän painon vuoksi.

(14) Jos museoilta ja kulttuuriperintökohteilta vaadittaisiin useiden menetelmien käyttöä haitallisten organismien torjumiseksi – joista kukin menetelmä soveltuu vain tietyille materiaaleille ja esineille – sen sijaan, että käytetään yhtä, jo käytössä olevaa ja kaikille materiaaleille soveltuvaa menetelmää, museoille ja kulttuuriperintökohteille aiheutuisi lisäkustannuksia, ja kyseisten käyttäjien olisi vaikeampi saavuttaa niiden toteuttamia integroituja torjuntatoimia koskeva tavoite luopua vaarallisempien tehoaineiden käytöstä.

(15) Keskusteluja mahdollisesta asetuksen (EU) N:o 528/2012 55 artiklan 3 kohdan nojalla myönnettävästä paikalla tuotettua typpeä koskevasta poikkeuksesta käytiin biosidivalmisteista vastaavista toimivaltaisista viranomaisista muodostuvan komission asiantuntijaryhmän useissa kokouksissa ([5]) vuonna 2019.

(16) Lisäksi Euroopan kemikaalivirasto toteutti komission pyynnöstä asetuksen soveltamista koskevan julkisen kuulemisen, jossa kaikki asianomaiset osapuolet saattoivat tuoda esiin näkemyksiään. Valtaosassa vastaanotetuista 1487 vastauksesta kannatettiin poikkeusta. Monet vastaajista toivat esiin vaihtoehtoisten menetelmien haittapuolia: termiset käsittelyt voivat vahingoittaa tiettyjä materiaaleja; muiden tehoaineiden käytöstä jää artefakteihin myrkyllisiä jäämiä, jotka vapautuvat vähitellen ympäristöön; pullotettua typpeä käytettäessä ei ole mahdollista kontrolloida käsittelyalueen suhteellista kosteutta, mikä on tarpeen tiettyjen materiaalien käsittelemiseksi.

(17) Kaksi museoita ja kulttuuriperintökohteita edustavaa kansainvälistä organisaatiota – Kansainvälinen museoneuvosto ja Rakennusmuistomerkkien ja historiallisten alueiden kansainvälinen neuvosto – on ilmaissut aikomuksensa jättää hakemus paikalla tuotetun typen sisällyttämisestä asetuksen (EU) N:o 528/2012 liitteeseen I, minkä jälkeen jäsenvaltiot voisivat antaa luvan paikalla tuotetusta typestä koostuville valmisteille ilman kyseisen asetuksen 55 artiklan 3 kohdan mukaisesti myönnettävää poikkeusta. Tällaisen hakemuksen arvioiminen ja aineen sisällyttäminen liitteeseen I sekä valmisteita koskevien lupien saaminen vaatii kuitenkin aikaa.

([5]) Asetuksen (EU) N:o 528/2012 täytäntöönpanosta vastaavien jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten edustajista muodostuvan komission asiantuntijaryhmän 83., 84., 85. ja 86. kokous, jotka pidettiin vuoden 2019 toukokuussa, heinäkuussa, syyskuussa ja marraskuussa. Kokousten pöytäkirjat ovat nähtävissä osoitteessa https://ec.europa.eu/health/biocides/events_en#anchor0

(18) Itävallan hakemus ja sen toimittamat lisätiedot osoittavat, että sopivia vaihtoehtoja ei tällä hetkellä ole Itävallassa saatavilla, koska kaikissa nykyisin käytettävissä olevissa vaihtoehtoisissa menetelmissä on epäkohtia: joko ne eivät sovellu kaikkien materiaalien käsittelyyn tai niihin liittyy käytännön hankaluuksia.

(19) Kyseisten perustelujen pohjalta on aiheellista todeta, että paikalla tuotettu typpi on olennaisen tärkeää kulttuuriperinnön suojelemiseksi Itävallassa ja että sopivia vaihtoehtoja ei ole saatavissa. Siksi Itävallalle olisi sallittava luvan antaminen paikalla tuotetusta typestä koostuvien biosidivalmisteiden asettamiseen saataville markkinoilla ja käyttöön kulttuuriperinnön suojelemiseksi.

(20) Paikalla tuotetun typen mahdollinen sisällyttäminen asetuksen (EU) N:o 528/2012 liitteeseen I ja jäsenvaltioiden sen jälkeen paikalla tuotetusta typestä koostuville valmisteille antamat luvat vaativat aikaa. Sen vuoksi on aiheellista myöntää poikkeus ajanjaksoksi, jonka kuluessa asiaankuuluvat menettelyt voidaan saada päätökseen,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Itävalta saa antaa luvan paikalla tuotetusta typestä koostuvien biosidivalmisteiden asettamiseen saataville markkinoilla ja käyttöön kulttuuriperinnön suojelemiseksi 31 päivään joulukuuta 2024 asti.

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu Itävallalle.

Tehty Brysselissä 15 päivänä heinäkuuta 2020.

Komission puolesta
Stella KYRIAKIDES
Komission jäsen